

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2019¹

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2020 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college.

---

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 30 januari 2020

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2019>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG is [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2019 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

Beantwoording analyse van de oorzaken van het tekort

A.1 *Omvang van het tekort*

In 2019 bedroegen de netto lasten BUIG € 368,8 mln. Het toegekende Buig-budget aan de gemeente Den Haag bedroeg € 340,1 mln. De lasten (368,8 mln.) waren dus 28,7 mln. hoger dan de baten (340,1 mln.). Bij toepassing van de vangnetregeling op basis van de huidige regelgeving komt Den Haag in aanmerking voor een vangnetuitkering.

A.2 *Analyse van het tekort*

A.2.1 *Verdeelmodel*

Het bijstandstekort over 2019 kan niet los gezien worden van de problematiek van de afgelopen jaren en het ingevoerde verdeelmodel. Het budget dat de gemeente Den Haag voor 2019 ontvangt is gebaseerd op de voorspelling van het verdeelmodel over het aantal huishoudens met bijstand eind 2017. In werkelijkheid kende onze gemeente 25.309 huishoudens met bijstand, terwijl het verdeelmodel berekende dat er in Den Haag "slechts" 23.369 huishoudens met een bijstandsuitkering zouden moeten zijn. In Den Haag hebben 1.940 meer huishoudens recht op een bijstandsuitkering dan op grond van het verdeelmodel wordt aangenomen.

Het verschil tussen het aantal huishoudens is slechts één aspect, waardoor het verdeelmodel in het nadeel van onze gemeente werkt. Ondanks verschillende aanpassingen in het verdeelmodel sinds de invoering in 2015 is de opvatting van het college dat het verdeelmodel onvoldoende rekening houdt met de specifieke situatie van onze gemeente, waarop hieronder wordt ingegaan.

Door verschillende deskundigen en ook de ROB (Raad voor Openbaar Bestuur) is gesteld dat het verdeelmodel voldoende is uitontwikkeld om op objectieve wijze een voorspelling te kunnen doen over het aantal huishoudens met bijstand in een gemeente. Dit wil echter niet zeggen dat voor 100% van de gemeenten deze voorspelling ook daadwerkelijk overeenkomt (of bijna overeenkomt) met het daadwerkelijk aantal huishoudens met een bijstandsuitkering. Volgens de ROB kunnen zich altijd

specifieke situaties voordoen, waardoor een individuele gemeente “pech” kan hebben bij de uitkomsten van het verdeelmodel.

Met betrekking tot deze specifieke situaties (pechfactoren) zien wij de volgende aspecten:

- De werkgelegenheid van het openbaar bestuur (ministeries e.d.) en internationale organisaties in Den Haag creëert werkgelegenheid voor hoger opgeleiden, die ook van ver buiten de arbeidsmarktregio dagelijks naar Den Haag reizen. Deze sectoren bieden nauwelijks mogelijkheden voor bijstandsgerechtigden;
- Ondanks verbeteringen van het verdeelmodel doen afwijkingen en tekorten zich nog steeds vooral voor bij gemeenten met een centrumfunctie;
- Een model, hoe goed dan ook ontwikkeld, blijft een model en daarmee een benadering van de werkelijkheid. In de werkelijkheid kunnen zich altijd onverklaarbare afwijkingen voordoen.

Tot op heden stelt het Rijk zich op het standpunt dat tekortgemeenten voor hun beleid en uitvoering meer voorbeeld moeten nemen aan gemeenten met een overschot. Het college deelt dit standpunt niet omdat de hoogte van het tekort niet verklaard kan worden vanuit beleid en uitvoering. Daarnaast heeft het college ook geen aanwijzing dat het Haagse beleid slechter zou zijn in vergelijking met andere gemeenten. Sinds 2011 is bij de dienst SZW door het tekort in dat jaar een voortdurende aandacht voor uitstroombevordering, instroombeperking en kostenbesparing in de bijstand, waardoor tot de invoering van het nieuwe verdeelmodel in 2015 er zich geen tekorten hebben voorgedaan. In de aanpak van de dienst SZW wordt ook kritisch gekeken naar mogelijkheden om bestaande processen efficiënter uit te voeren en zodoende kosten te besparen.

Het college ziet wel een verbetering in het verschil tussen het aantal huishoudens dat daadwerkelijk bijstand ontvangt en de voorspelling van het verdeelmodel. In het verdeelmodel 2018 was dit verschil 2.157 en over 2019 1.940. Het beleid van onze gemeente om het aantal bijstandsgerechtigden terug te dringen wordt daarmee zichtbaar.

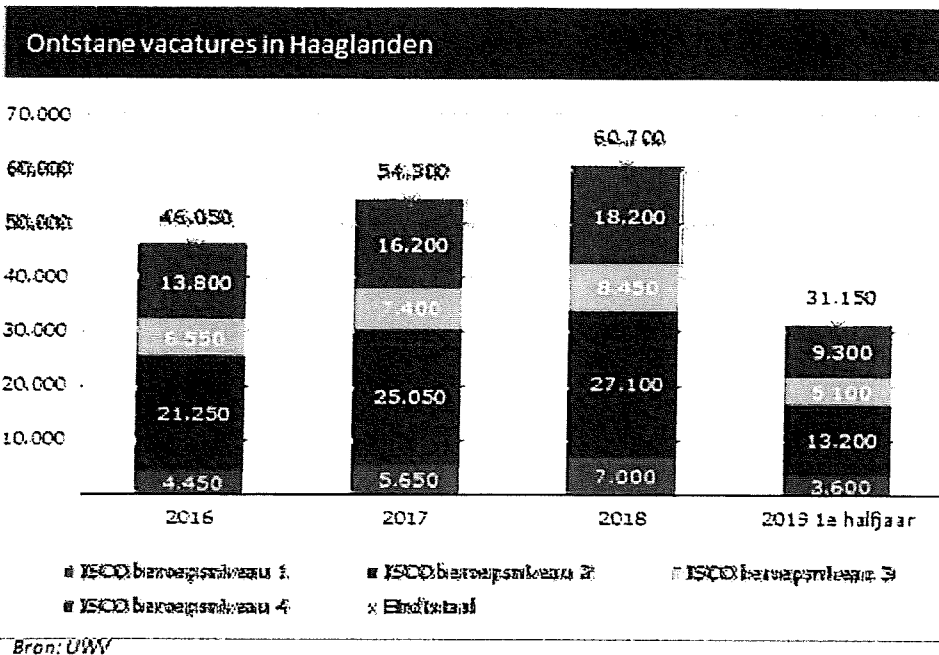
A.2.2 Ontwikkelingen arbeidsmarkt

In 2019 groeit de Haagse werkgelegenheid. Op 1 januari 2019 had Den Haag 288.530 banen. Dat waren er 7.520 meer dan op 1 januari 2018, een groei van 2,7%. Deze groei zette in 2019 verder door. Van deze gunstige ontwikkeling profiteren vooral WW-uitkeringsgerechtigden, gekwalificeerde schoolverlaters en mensen van buiten de regio. Medio 2017 werden in onze arbeidsmarktregio nog 16.300 WW-uitkeringen verstrekt, medio 2019 waren dit er 10.950; een daling van bijna 33%. Door de aard van de werkgelegenheid, de vraag naar hoger opgeleid personeel, o.a. door het openbaar bestuur, specialistische zakelijke dienstverlening en internationale organisaties, heeft onze arbeidsmarktregio een hoge inkomende pendelstroom; de inkomende pendelstroom bedraagt 191.300 tegenover een uitgaande pendel van 124.900. Deze pendel betekent dat 66.400 banen worden ingevuld door werknemers buiten onze arbeidsmarktregio.

Bijstandsgerechtigden ervaren meer drempels dan andere groepen op de arbeidsmarkt. Gebrek aan recente werkervaring, lage scholingsgraad, slecht imago bij werkgevers, schuldenproblematiek en discriminatie op leeftijd of afkomst zijn hierin belangrijke factoren. Dit verklaart ook de kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt, waardoor bijstandsgerechtigden minder kunnen profiteren van de werkgelegenheidsgroei. Veel bijstandsgerechtigden kunnen niet voldoen aan de kwalificaties en competenties, die door de arbeidsmarkt gevraagd worden.

Samenstelling geregistreerde werkzoekenden met bijstand in 2019 in procenten en beroepsniveau

	2019	Beroepsniveau
Geen start kwalificatie	75 %	Beroepsniveau 1
Middelbaar opgeleid	18 %	Beroepsniveau 2
Hoog opgeleid	6 %	Beroepsniveau 3 en 4 ²

Sectoren met een relatief hogere vraag naar lager gekwalificeerd personeel hebben in de periode 2010-2018 juist in onze regio veel banen verloren. In de sector Vervoer en opslag verdwenen 1.730 banen en in de sector Industrie 1.370 banen. Oorzaken hiervan zijn onder andere de gevolgen van de economische crisis en het vertrek of inkrimping van grote bedrijven, zoals Siemens, PostNL en KPN.

² De indeling naar beroepsniveau is op basis van de internationale ISCO-classificatie, die een indeling van niveau in vier categorieën kent:

- beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat;
- beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is;
- beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is;
- beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

A.2.3 Ontwikkeling bijstand

Het Buig-budget bestaat uit verschillende soorten uitkeringen: de bijstand levensonderhoud, krediethypotheke, IOAW, IOAZ en BBZ aan starters. De bijstand levensonderhoud beslaat ongeveer 95% van het totaal aantal uitkeringen. Vanaf 2017 is er een daling van het aantal bijstandsuitkeringen. De bestandsdaling in de gemeente Den Haag is een fractie hoger dan of gelijk aan het G4 gemiddelde.

Ontwikkeling BUIG-uitkeringen³

Ultimo	2017	2018	2019
Aantal	26.466	25.098	24.119
Percentuele daling	-/- 2,3%	-/- 5,2%	-/- 3,9%
Gemiddeld G4	-/- 1,8	-/- 4,8%	-/- 3,9%

Door de economische ontwikkeling stromen meer mensen uit naar een baan en doen minder mensen een beroep op de bijstand. Deze gunstige ontwikkelingen hebben ook een keerzijde: het profiel van de bijstandsgerechtigde wijzigt. De kwalitatieve mismatch wordt groter, waardoor uitstroom lastiger wordt. Dit wijzigende profiel is o.a. zichtbaar in het aandeel van het aantal uitkeringen dat langer dan 18 maanden verstrekt wordt en het aandeel uitkeringen aan ouderen (ouder dan 50 jaar).

Overzicht van het aandeel uitkeringen langer dan 18 maanden en aandeel ouderen

	Bijstand	Aandeel > 18 maanden	Aandeel ouderen 50+
Ultimo 2017	26.466	20.120 (76%)	10.626 (40%)
Ultimo 2018	25.098	19.816 (79%)	10.656 (43%)
Ultimo 2019	24.119	19.239 (80%)	10.873 (45%)

³ Bron: Socrates en Divosa

B. Betroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Antwoord getroffen maatregelen

B.0 Algemeen

De gemeente Den Haag zet in op innovatieve aanpakken om de uitstroom uit de bijstand naar werk een extra impuls te geven.

De innovatieve aanpak van het college is onder meer te vinden in de Haagse creatie van STIP-banen en het digitale platform Hallo Werk.

Maar Den Haag zet zich al langer in op tekortreductie. Sinds 2011, toen onze gemeente voor het eerst met een tekort op de bijstand werd geconfronteerd, heeft de gemeente een actief beleid om de bijstandslasten te verminderen. Dit beleid bestond o.a. uit preventieve maatregelen, bijvoorbeeld door extra begeleiding aan WW-gerechtigden en jongeren om instroom te voorkomen, maatregelen aan de poort, zoals vergroting van de fraude-alertheid bij aanvragen, en maatregelen om de uitstroom te bevorderen. Vanaf 2015 is dit beleid verder geïntensiveerd, omdat met de invoering van een nieuw landelijk verdeelmodel en een tekortschietend macrobudget er een nieuw bijstandstekort ontstond.

Het afgelopen jaar is werk gemaakt van de uitvoering van de bestuurlijke voornemens uit het coalitieakkoord. Zo is de uitvoering van het werkoffensief +500 van start gegaan en zijn de eerste resultaten geboekt. Al bijna de helft van de uitkeringsgerechtigden waarmee weinig tot geen contact was, is inmiddels uitgebreid gesproken over hun wensen en mogelijkheden. 2019 is ook het jaar waarin het nieuwe Gemeentelijk Werkbedrijf vorm kreeg. Per 1 januari 2020 is dit werkbedrijf daadwerkelijk van start gegaan onder de naam 'Den Haag Werkt'. In deze organisatie is voor inwoners en werkgevers de dienstverlening sociale werkvoorziening en van re-integratie en werk samengebracht. Zo bundelen we de kansen om mensen naar passende banen te begeleiden optimaal.

Inzet maatregelen en uitkeringsstromen

De afzonderlijke maatregelen geven niet het totaal aan in- en uitstroom weer. In 2019 bestond de totale instroom uit 4.900 toegekende uitkeringen en het aantal beëindigde uitkeringen in 2019 bedroeg 6.372 uitkeringen. Het saldo van het aantal beëindigde en toegekende uitkeringen is hoger dan de feitelijke bestandsdaling. Het verschil wordt o.a. veroorzaakt door ontslagen in proeftijd, herlevingsrecht van de uitkering en andere administratieve correcties. Er zijn verschillende redenen waarom uitkeringen worden beëindigd. De belangrijkste drie redenen in 2019 waren:

- 2.986 beëindigingen door inspanningen van het Werkoffensief + 500 en WSP;
- 974 beëindigingen vanwege onvoldoende inlichtingen (rechtmatigheid);
- 712 beëindigingen vanwege verhuizing naar een andere gemeente of buitenland.

Daarnaast worden uitkeringen beëindigd door o.a. het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, detentie en verandering van de leefsituatie.

Inzet regeling loonkostensubsidie

In de Haagse aanpak, zoals bij STiP-banen, het Werkoffensief +500, en beschut werken, om mensen naar werk te bemiddelen wordt veelvuldig gebruik gemaakt van het instrument loonkostensubsidie. Veel mensen in de bijstand hebben ook een arbeidsbeperking, waardoor werkgevers ook recht hebben op loonkostensubsidie als zij met deze mensen een arbeidsovereenkomst aangaan. Het gaat om circa € 15 miljoen in 2018 en 2019. Het gebruik van loonkostensubsidie in Den Haag ligt hoger dan het landelijk gemiddelde en ook hoger dan het Haagse financiële aandeel van 5,7% in het macrobudget. De inzet van een loonkostensubsidie is goedkoper dan een uitkering, maar het college is van mening dat loonkostensubsidies niet uit het macrobudget gefinancierd moeten worden. Daarom wordt bij het Rijk in samenwerking met andere gemeenten gepleit om de loonkostensubsidies apart te financieren.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Werkoffensief +500

Op 1 januari 2019 is het Werkoffensief +500 officieel van start gegaan. Het hoofddoel van dit actieplan is om een extra uitstroom te realiseren door de bestaande dienstverlening (lees hieronder de ingezette interne maatregelen) te versnellen, versterken én uit te breiden met de consultatie en participatie van externe bronnen. Het actieplan omvat dus een mix van interne en externe maatregelen. Vanwege deze mix wordt deze maatregel ook onder de ingezette externe maatregelen opgenomen.

We richten onze inspanningen vooral op de mensen die al langdurig in de bijstand zitten en mensen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt.

We hebben de ambitie om met het Werkoffensief +500 jaarlijks 500 mensen extra uit de bijstand aan het werk te helpen. Daarmee zetten we in op een totale uitstroom naar een baan of naar school van 4.500, van wie 3.100 personen per jaar uit de bijstand gaan. Voor deze extra uitstroom van 2.000 in 4 jaar heeft het college € 18 mln. beschikbaar gesteld.

De aanpak kent drie sporen:

- 1.) Alle mensen in de bijstand worden persoonlijk gesproken, trajecten worden ingevuld op basis van talenten, behoeften en belemmeringen.
- 2.) Mensen worden begeleid om belemmeringen beheersbaar te maken én hen werkfit te maken.
- 3.) De match tussen kandidaten en werkgevers is duurzaam. In samenwerking met werkgevers worden banen gerealiseerd, die aansluiten op de mogelijkheden en talenten van de kandidaten.

Bijstandsgerechtigden worden voor Hallo Werkdagen uitgenodigd, waar zij een persoonlijk gesprek krijgen. In 2019 zijn 2.986 uitkeringen beëindigd door de inspanningen van uit het Werkoffensief en het Werkgeversservicepunt.

HalloWerk

Ter ondersteuning van het Werkoffensief is het digitale dienstverleningsconcept HalloWerk gestart. Met HalloWerk kunnen mensen in de bijstand een uitgebreid profiel aanmaken en zich beter presenteren aan werkgevers, die op hun beurt via ditzelfde digitale platform sneller een geschikte kandidaat voor hun vacature(s) kunnen vinden. Om daadwerkelijk alle uitkeringsgerechtigden in beeld te krijgen worden HalloWerk-dagen georganiseerd, waarvoor uitkeringsgerechtigden worden uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. Dit gesprek gaat niet alleen over werk, maar ook over bijvoorbeeld gezondheid, schulden en persoonlijke problemen. In 2019 zijn bijna 14.000 mensen op de Hallo Werkdagen gesproken. Geschikte kandidaten plaatsen hun profiel in het HalloWerk-platform. Eind 2019 hebben circa 5.100 kandidaten hun profiel geüpload en hebben ruim 400 werkgevers toegang tot het platform.

Ondernemend uit de bijstand

Op basis van de ervaringen uit een eerdere pilot is de aanpak “ondernemend uit de bijstand” in 2019 een regulier onderdeel geworden van het re-integratieaanbod. Het doel is dat mensen via inkomsten uit ondernemerschap uiteindelijke uitstromen uit de bijstand. In het laatste kwartaal van 2019 is een projectbureau van start gegaan om invulling te geven aan 50 tot 75 trajecten “ondernemend uit de bijstand”. Eind 2019 kregen 55 mensen een BBZ-uitkering voor starters.

Beschut werk

De gemeente Den Haag is landelijk koploper in het realiseren van beschutte werkplekken en realiseert meer werkplekken dan wettelijk verplicht. Voor 2019 was de wettelijke taakstelling voor beschut werk 166 werkplekken. Eind december 2019 hadden 246 mensen een beschut dienstverband bij de gemeente Den Haag. De dienstverbanden voor beschut werken worden gerealiseerd door het Gemeentelijke Werkbedrijf (vanaf 2020 “Den Haag Werkt”).

STIP-banen

Er zijn in een voorgaande coalitieperiode (2014 – 2018) extra middelen beschikbaar gesteld om STIP-banen te creëren (Sociaal Traject in Perspectief). Doelstelling was om 1.000 bijstandsgerechtigden op een Stip-baan te plaatsen. In 2019 zijn nog 214 mensen in het kader van de STIP-regeling geplaatst. Eind 2019 zaten nog 601 personen in een STIP-traject. In het coalitieakkoord “Samen voor de stad 2019-2022” hebben we afgesproken de Stip-regeling tot en met 2022 voort te zetten en hiermee het sociaal werkgeverschap binnen de gemeente Den Haag uit te breiden. Hiervoor is 5 miljoen euro per jaar gereserveerd.

Integrale Jongerenaanpak

Den Haag kent al een aantal jaren een sluitende aanpak voor de bestrijding van de jeugdwerkloosheid. In 2019 stond borging en doorontwikkeling van de SPA aanpak (Service punten Arbeid) voorop, waarvoor het college 1 miljoen aan structurele middelen beschikbaar stelde. De SPA-dienstverlening richt zich op jongeren uit de hele stad; de diensten SZW en OCW werken hierbij integraal samen. Het bieden van de juiste dienstverlening aan deze jongeren is veelal maatwerk. In 2019 zijn bij de SPA's circa 5.000 intakes geweest, waarvan bijna 90% met voortijdig schoolverlaters. Een groot deel van deze schoolverlaters is weer naar school begeleid, waarmee instroom in de bijstand wordt voorkomen.

Door de combinatie van de jongerenaanpak en het Werkoffensief +500 is in 2019 veel aandacht uitgegaan naar de jongeren, die al langer een bijstandsuitkering ontvangen. Het resultaat hiervan is dat het aantal uitkeringen aan jongeren met ruim 14% in 2019 is gedaald en dat het aantal uitkeringen langer dan 18 maanden met 19% is gedaald.

Overzicht van het aantal uitkeringen aan jongeren (18 – 27 jaar)

	1 januari 2019	1 januari 2020
Aantal uitkeringen, waarvan	1.991	1.706
Uitkeringsduur 0 – 3 maanden	329	307
Uitkeringsduur 3 – 18 maanden	792	695
Uitkeringsduur > dan 18 maanden	870	704

Intensivering Handhaving

In 2019 zijn we voortgegaan op de ingeslagen weg van preventie en intensivering van handhaving. De Haagse bijstandsgerechtigden hebben een vernieuwde folder over de informatieplicht ontvangen, brieven die door afdeling Handhaving en fraude worden verzonden zijn verbeterd en in de maandelijkse nieuwsbrieven wordt regelmatig een onderdeel van de inlichtingenplicht onder de aandacht gebracht. Er is een aantal intensiveringsprojecten op andere afdelingen gestart, bedoeld om de fraude-alertheid van medewerkers te vergroten. Het college streeft naar zo efficiënt en effectief mogelijke methoden voor het voorkomen en opsporen van bijstandsfraude, zowel projectmatig als themagericht.

De effecten van handhaving op het terugdringen van het bijstandstekort zijn groot. Door rechtmatigheidscontroles, fraude opsporing en het opleggen van maatregelen worden uitkeringen beëindigd of verlaagd.

Resultaten handhaving 2019:

Bron: Socrates	Maatregelen	Rechtmatigheid	Fraude	Totaal aan beëindigde of verlaagde uitkeringen
Totaal 2019	1.159	974	503	2.636

Preventieve en aanvullende maatregelen

Naast de hierboven beschreven maatregelen zijn er ook maatregelen, die een preventieve werking hebben, waarbij de effecten wel geïdentificeerd kunnen worden, maar niet gekwantificeerd. Voorbeelden van deze maatregelen zijn:

- Er is meer aandacht voor duidelijke communicatie met bijstandsgerechtigden, waarbij zij goed geïnformeerd worden over verschillende verplichtingen, die verbonden zijn aan het uitkeringsrecht;
- Bij het niet verschijnen op een oproep, bijvoorbeeld bij Hallo Werk-dagen, wordt persoonlijk contact opgenomen met de bijstandsgerechtigde. In een gesprek wordt nog eens expliciet aangegeven dat het ontvangen van een uitkering gepaard gaat met het naleven van verplichtingen.

- Er is blijvende alertheid aan de poort of bijstandsaanvragers recht hebben op een uitkering en/of de juiste inlichtingen verstrekken. In 2019 heeft dit er mede toe geleid dat 40% van de 7.664 bijstandsaanvragen is voorkomen.

In het kader van preventieve maatregelen moet ook onze brede schuldenaanpak en financiële dienstverlening genoemd worden. Met deze aanpak, waaronder de Helpdesk Geldzaken, het Schuldenlab-070, het Jongerenperspectieffonds, de Klantreis, de begeleiding en ondersteuning bij financiële dienstverlening, wordt enerzijds voorkomen dat mensen onnodig in de bijstand terechtkomen en anderzijds worden mensen in de bijstand met schulden ondersteund, zodat er perspectief op uitstroom ontstaat.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel worden de volgende vragen beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

De belangrijkste externe maatregelen zijn:

- ✓ *Input actieplan.* In voorbereiding op het Werkoffensief +500 zijn gesprekken gevoerd met werkgevers, maatschappelijke partners en mensen uit de doelgroep. Deze gesprekken zijn input geweest voor de verschillende actiepunten.
- ✓ *Sectordeals en Werkakkoorden.* Voor het afsluiten van werkakkoorden en sectordeals wordt samengewerkt met werkgevers en gebruik gemaakt van verschillende arbeidsmarktonderzoeken, zodat we ook daadwerkelijk met kansrijke sectoren (voor onze doelgroep) afspraken kunnen maken. Een belangrijk resultaat is dat de gemeente met de sectoren zorg, horeca & hospitality, bouw en techniek/energieacademie, transport en (agro)logistiek in 2019 sectordeals en werkakkoorden heeft gesloten. Met deze werkakkoorden zijn werkgevers bereid gevonden om 2.787 banen te realiseren, 580 werkfittrajecten beschikbaar te stellen en 1.875 werkontwikkeltrajecten.
- ✓ *Samenwerking in het kader van beperken instroom jongeren.* In het kader van de jongerenaanpak wordt samengewerkt met verschillende onderwijsinstellingen, zoals ROC-Mondriaan en de Pro/VSO-scholen. Door de samenwerking kunnen jongeren in de bijstand beter naar school en werk begeleid worden en instroom in de bijstand zoveel mogelijk worden beperkt.

- ✓ *Radar-adviesaanvraag.* Voor verbetering van de STiP-aanpak is Radar-advies gevraagd een adviesrapportage uit te brengen. De gemeente hoopt met het nog uit te brengen advies tot nieuwe inzichten te komen die kunnen leiden tot het vergroten van de reguliere uitstroom STiP.
- ✓ *Deelname Benchmark.* Om de resultaten van de bijstandsaanpak te kunnen vergelijken werkt onze gemeente mee in de benchmark van Divosa. We kunnen zo onze resultaten vergelijken met andere gemeenten in Nederland en de G4.
- ✓ *Kennisdeling.* Met de G4 vindt op verschillende ambtelijke niveaus (directies, beleid- en uitvoering) overleg plaats om ervaringen en kennis te delen; zo hebben de G4-directies een aparte bijeenkomst belegd om met elkaar de aanpakken in de verschillende steden te bespreken.
- ✓ *Samenwerking in het kader van betering Handhaving.* Ten behoeve van de opsporing van misbruik van de sociale zekerheid werkt de dienst SZW op verschillende manieren samen met het Haags Economisch Interventie Team (HEIT), de Financial Intelligence Unit (FIU) en de Haagse Pand Brigade (HPB). Op het terrein van handhaving bestaat ook een netwerk van kennisdeling, waarin onze gemeente actief aan deelneemt. Er bestaan verschillende platforms zoals het Regionaal Platform Fraudebestrijding, commissie Handhaving van Divosa en het Kenniscentrum Handhaving en Naleving van de VNG. Door actieve deelname aan deze netwerken is het eenvoudiger om kennis uit te wisselen en op de hoogte te blijven van nieuwe technieken en methoden voor handhaving.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Antwoord op gevraagde beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Het college heeft in haar coalitieakkoord “Samen voor de stad” ambities uitgesproken, die ook de aankomende jaren moeten leiden tot een vermindering van de bijstandsafhankelijkheid in Den Haag.

Het college verwachtte met de continuering van de bestaande maatregelen het tekort op de BUIG verder te reduceren tot <7,5%. Vanaf 2020 kan/hoeft de gemeente mogelijk dan geen beroep meer te doen op het vangnet. Voorwaardelijk is wel dat er geen grote wijzigingen meer worden doorgevoerd in de verdeling van het macrobudget en dat het macrobudget BUIG tevens toereikend zal zijn voor het totale landelijke bijstandsvolume.

De gemeente wordt nu geconfronteerd met een nieuwe werkelijkheid: ‘de Coronacrisis’. Deze crisis maakt het dalende bijstandsbestand van 2019 tot een wazige droom. Het college gaat vooralsnog uit van het derde scenario van het CPB over de effecten van de Coronacrisis. Uitgaande van dit scenario zal in 2019 het bijstandsbestand met ruim 15% stijgen en ook in 2020 zal de stijging zich voortzetten. Er zullen nieuwe ambities geformuleerd moeten worden. Het college gaat er van uit dat het Rijk in de definitieve vaststelling van het macrobudget voor 2020 rekening houdt met de stijging van het bijstandsbestand door de Coronacrisis en deze stijging financieel zal compenseren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag verklaart dat het voor 15 augustus 2020 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

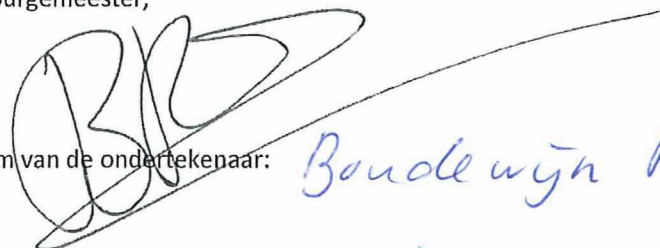
Datum: 1/7/2020

De secretaris,

Ilma Meert

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

Boude wijn Revis

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2020.

De gemeenteraad van de gemeente Den Haag stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: _____

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

Johan Remkes

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

Lillian Blankwaard